

LUMINAREII.

Gazeta Beserecésca, Politica, e literaria.

Cu pre Gratiosa invoientia.

Miercuri

Nr. LIX.

11 Februariu. 1848

VIENA., 9 febr. Maiestatea Sa Imperatulu bene voi cu indurare cu datu de 9 jan. a trame- te urmatori'a scrisoria de mana catra Exc. Sa D. Locutienutoriu-Marescalcu-de-Campu si Gene- rariu-Comandu in Transilvania, L. B. de Puchner:

„Care Baronu de Puchner! cautandu Io la de- curs'a dieta transilvana, la a careia fericita in- chiare Voi ca al Mieu Comisariu cu asia activitate ati colucratu, Me sentiu misicatu pre- in acésta scrisoria de mana a Ve esprime deple- n'a Mea multiemire'.

Viena 9 jan. 1848.

FERDINANDU m. pr.

Viena. Un'a dein Gazetele unguresci de Clusiu ne aduce acea importatoria, ci numai pre scur- tu atensa scire, cum ca M. Sa bene voi a confirmá pre Rm. D. Andreiu SCHAGUNA de Episco- pu de Ritulu grecescu n. u. in Transilvania. Ver- tutile acestui mare barbatu romanu sunt mai cu- noscute, de catu se aiba trebuentia de a nostra lauda, in catu neci inimicii nu-ile aru poté ne- gá; si credemu, cá Grati'a M. Sale n'a potutu se cada pre o persona mai meritatoria de o asia mare chiamare. Multe dile! si dein partea no- stra - i orámu.

VIENA, 4 febr. In 2 ale acestia Cesare'a A- cademia a scientieloru subtu presidiulu inaltulu ei Curatoriu, Serenisimulu Domnu Archiduce Joane Baptista tienú in sal'a cea mare a Sta- turiloru Austriei de diosu Siedenti'a solene de deschidere, caresi luá stralucirea dein fienti'a de facie a Inaltieloru sale cesaree, Serenisimiloru Dom- ni Archiduci Franciscu Carolu, Franciscu, Ferdinandu, Ludovicu, Albertu, Carolu Ferdinandu, Vilhelmu, Leopoldu, Inaltie- loru Sale regie Domni Archiduci Ferdinandu si Maximilianu d' Este, inaintea unui atatu de stralucitu catu si numerosu cercu de auditori, in fruntea carui se aflá Corpulu diplomatecu si cei mai inalti ces. r. Dignitari de Curte si de Státu.

Inalti'a Sa cesarea, Serenisimulu Domnu Cu- ratoriu bene voi mai antaiu catra acei 28 Aca- demici de facie a indrepta cuvente inaltiatorie si caldurose, precum urmeza:

„Maiestatea Sa cu ocaziuinea intemeiarei u- nei Academie imp. de Scientie, se indurá in Pa- tentea dein 14 maiu 1847 asi respunde pre Inal- t'a Sa plecarea: „dupa esemplulu gloriosiloru pre- decesori, intru inaintarea scientieloru si in la- tirea de cunoscentie solide a recunosce unu de- in fecele mai defrunte midi-loce spre benele so- cietatei cetatiane si spre ajungerea scopuriloru Guberniului, ér' nevoientiele barbatiloru, carii prein o lucrare cu succesu bunu se destingu in- tru acesta indreptare, cu pre Inalta buna-voien- tia ale redicá si ajutori.“ Intr'aste e pusa esen- ti'a pre Inaltulu donu,—intru un intielesu cu a-

cele sentiente, prein carele M. Sa s'a inveti- atu, pre cu tota grati'a a impleni dreptele dori- ri ale supusiloru sei pre calea regulata asternute M. Sale; intr'aste cuvente e insemnata si frum- s'a si inalt'a chiamare a nevoientieloru Aca- demiei.—Iertatimi dar' mie, pre carele incredenti- area Imperatulu m'a chiamatu se aducu doririle, cererile si lucrarile vostre la petiorele tronului, mai antaiu se aducu Aceluiasi, astadi la cea mai deprima a nostra solene adunare, multiemita pren- tru fundarea, confirmarea si maranimos'a dota- re acestei Academie.—Domnii miei Academici! Mare e asteptarea dela a vostra impreuna lucre- re, mare cererea tempului, insemnate sunt lucre- rile Insociriloru scientifice mai vechi si mai no- ue; cu acestea intrati voi in concursu, ca repre- sentantii poteriloru scientiesci a unui pre poten- tiosu Státu. A vostru este acum, a ve deslegá problem'a cu seriositate, statoria, si impreuna-lu- crare unanima. Midi-locele, ce ve stau intru de- spusu-ve, ve sunt cunoscutu, formele in carele ave- ti a ve misicá, ve sunt regulate prein ins'asi de voi-ve data Ordene a lucrariloru; calile, pre care- le poteti intrá, ve sunt aplanate.—Natiunalitati- le monarchiei nostre sunt in midi-locu-ve repre- sentate, si de ve veti aflá cu totii inflacarati pren- tru scopulu vostru cu o anima, cu un cugetu, asia voru esi bune fracturi dein nevoienti'a si inti- mulu vostru comerciú. Noue legature se voru in- nodá, multe prejudecia voru desparé, cunoscentie- le folositorie, progresele si descoperitiunile curun- du voru deveni bene-comune totororu vitieloru de popora a Austriei. Atunci recunoscentia si multiemita pre asta Academia, si gloria pre acei membri va repausá, carii chiaru cuprendiendu chiamarea loru, cu sacrificia si resemnare indre- ptara antái pasi ai Academie. Ea va fi placuta, prentu folosulu deintr'ins'a curretoriu, poporalo- ru Austriei,—ea va fi marirea loru; prein lucre- rile sale castigandu intregu respectulu dela tieri- le dein la-intru si dein a-fora, va dá o noua a- deverentia, cate poderi spirituali jacu in Statulu imperatescu al Austriei; si prein implenirea chia- marei sale va meritá multiemirea Imperatulu seu, caruia ea are tote a ile multiemi'.

Dupa aceea Presidentele Academie, Baronulu Jos. de Hammer-Purgstall, tienú un cuventu, in care infaciosá nevoientiele mai dein ainte, de a infientiá o Academia de Scientie in Viena, mo- mentulu si folosulu unui atare Institutu, inaltulu meritu al barbatiloru de Státu carii ajutara la in- fientiarea ei, specialitatea non-fundatei Aca- demie representatorie de tote nationalitatile Impe- riului Austriacu, proportiunea ambelor ei clasi, si campulu deschisu ei spre lucrare in tienutul scientieloru. (Astu Cuventu vomu cu muncá in- tru un numeru venitoriu.)

In capetu, Generariu-Secretariulu reportă despre activitatea de acum si form'a Academiei; intre altele publicandu si alegerile in 26 jan. facute spre plinirea membrilor Academiei, si intarirea acelor'a decatra M. Sa cu prè Inalta Resolutiune dein 1 febr., cu care ocaziune se aduse a mente si de repausatii comembri actuali: J. Wehlich, si L. Pyrker Patriarca-A. Episcopu; precum si problemele alese de Academia: istorica standu dein 5 altele, prentu compunerea istoriei Imperatului Rudolfu I de Habsburg; filologica, prentu restatorirea unei foneteci comparative alimbei slavice; fisicale despre teori'a caldurei deduse; si fisiologica, despre partea ce o are farin'a (pollen) plantelor phanerogamice intru formarea embriului etc.

Pretiuulu prentu cea istorica: cele patru de antaiu cate 1000 fl. cm, ér' a cincia 2000 fl.; — prentu cele filologice si fisicali cate 1000 fl. ér' prentu ceabotanica 600 fl. cm. Respunsele trebuie tramise pan' la capetulu lui dec. 1849. Er' publicarea ajudecarii pretiurilor se va face in maiu 1850. Ci mai detaiatu cu altu numeru.

Dein cuventarea Secretariului Academiei se cunosce, ca Academi'a, precum erá de aseptatu, sia presemhatu si in parte inca si pan' acum a preparatu, lucrari de cea mai inalta importatiune. Asia clasa istorica-filologica, spre inaintarea istoriei patriei, intru intiesulu mai largu, sia luatu de problema mai de frunte, a culege si a dá afora fuintile istoriei austriace in doue mai mari despartituri: Scriptori si diplomate, Scriptori, et Diplomataria, si incinci diverse subtudespartiri, precum: Fontes rerum Austriacarum, Bohemicarum, Hungaricarum, Polonicarum et Italicarum, si mai alesu cu respectu la evulu mediu. Spre acestu scopu ea a constatu o Comisiune permanente, carei é impusa indereptarea lucrurilor spre acestu scopu mare, carea si pan' acum s'a pusu in cumenecatiune cu membrii dein afora ai Academiei si cu alti cercetatori ai istoriei patriei. Funtane, care pan' acum erau numai dorite santa, s'au castigatu etc.

In sidentia dein 14:26 jan. se alesera: optu membri onorarii dein la-intru, si cate-optu dein afora prentu amendone clasile. Cei dein la-intru sunt: Inaltiele sale AA. DD. Franciscu Carolu si Ludovicu, Principele Cl. de Metternich; Excc. Sale Fr. A. Com. de Kolowrat-Liebsteinsky, Com. J. E. de Münch-Bellinghausen, Ministri; Com. C. de Inzaghi, Bar. C. Fr. Kübeck de Kúbau, si Bar. Fr. de Pillersdorff.—Cei dein afora sunt, prentu clasa istorica-filologica: Jac. Grimm in Berlin, Fr. P. G. Guizot in Paris, G. Hermann in Lipsia, A. Mai in Roma, G. H. Pertz in Berlin, J. Reinaud in Paris, C. Ritter in Berlin, si H. Wilson in Oxford; ér' prentu cea matematica-naturale: R. Brown in London, Bar. J. de Berzelius in Stockholm, L. de Buch in Berlin, M. Faraday in London, Fr. Gauss in Göttinga, Bar. Ales. de Humboldt in Berlin, Bar. J. de Liebig in Giessen, si J. Müller in Berlin.—De odata se alesere cate 18 membri prentu fia-carele dein doue clasi, atatu da in la-intru, catu si dein afora.

POSITIONU, 3 fevr. st. n. Dupa restempu indelungatu, la Tabl'a Magnatiloru adi se feinecupa consuatuirile. Dupa ce auditorimea preste mesura sgomotosa fú adusa laacere, si se cetira cateva anuciari

ale Tablei de diosu, se aplicara a se consuatu in obiectulu de stumparere totali. Mai antaiu B. Nic. Vay pazitoriulu coronei se scula cu un proiectu: „adeca elu nevrendu a descéptá desputa despre principiulu oblegarei la descumperarea totale, catu é prentu deputatiunea regnicolare esmitenda cu acelu modu provoca pre Magnati a se invoi, ca deputatiunea se aiba de instructiune: inainte de tote a procurá midilóce, prein care se pota fi cu potentia, ca cei ce voru a se descumpará, se escontenteze de plenu pre domniulu patientescu; si prentu sigurisire se proiecteze si un scaunu judecatorescu nepartiale, carele pre cale simpla si regulata cu dreptate se decida catetiunea escontentarei domniulu pam. la casuri particulari de descumparare; si deca acést'a se va templa cu deplena escontentare a intereseloru subversanti, deputatiunea se aiba potere a planiza si lege obligatoria spre intemparile, candu colonulu ar' fi in stare a escontenta de plenu pre domniulu seu pam., si acést'a l'ar' impiedeca totusi; de odata deputatiunea se grigésca si despre aceea, ca oblegarea se se stenda si asupra coloniloru, unde ar' cere aceea firea lucrului.“ Se sculata si altii cuventandu pro si contra, asia catu consvatuirile nuse potura inchiá adi, pan' ce in 4 fevr. continuanduse, dar' de ora ce esentiale diferire nu se areta in contra proiectulu mai de susu, in urma In. Sa Palatinulu enuncia maioretatea spre partea B. lui Nic. Vay.—Apoi se pertracta proiectulu de lege in obiectulu limbei si natiualetatei unguresci: J. Lonovics episcopulu Csanadului comenda cateva modificari. Com. Lud. Batthyány purcediendu dein principiulu, ca marimea nationale nu se conditiuneza de limba, ci de afinetatea libertatei, voiesce ca Partiloru reincorporate in loculu limbei latine se se de usuarea limbei erbatice. Catu é prentu asta se continuara desputele si in 5 fevr. pan' ce se accepta proiectutulu Com. Em. Dessewfy, ca adeca in Partile reincorporate, prentu causele dein la intru determinarea limbei de manipulare lise lasa pre voia.—

Posionu. 5 fevr. st. n. In Sidentia cerc. de adi cu cea mai mare interitare si cu mustrari amare reciproce se pertracta rescriptulu b. r. sositu in obiectulu Administratoriloru Comitatu-ali. Dein pattea opusetiunei voitorie a remane si a se apropiá pre terenulu cumpetului L. Szentiványi (dep. Gömör.) dupa conferentie de trei dile proiecta, ca in adresa danda spre rescriptulu Maiestatei Sale se se descoperé multiamita prentu bun'a voientia aretata in rescriptu, cum ca vre a pune capetu angorei natiunei descéptate prein nou'a sistema, dar' deodata se se enunciesi atata, cumca angorea natiunei n'a fostu neintemeiata, si ca s'ar' pofti si realizatea in fapta a bunei voientie, enumeranduse tote specialitatile gravaminali, in care jaco angorea natiunei; — celalaltu proiectu se facu de Melch. Lonyai (Beregh), ca adeca enuncanduse multiamita, se remana la o parte tote pretensiunile si enumerarea specialitatiloru gravaminali.—Dupa erumperi taiatorie deveni lucrulu la votizare si in contra a 23 voturi cu 24 invinse proiectulu deputatulu de Beregh. Spre acést'a se amarira forte. atatu opusetiunali deintre deputati, catu si auditorii. Celalalte despute interitate cursera asupra intrebatiunei, ca ore prein acceptarea proiectulu de Beregh sistem'a Administratoriloru luatu s'a de totu deintre gravamini, séu ba? Ast' forma desputele ferbenti nu incetara neci in Sidentiele cerculari

dein 7 și 8 fevr. Pat' ce deputatul Comit. Bekes proiectă modificarea, ca în adresa se se sprime, cumca „SS. în respectulu acest'a și-vofu reserbă pertractarea gravaminiloru speciali reprezentand'e." Inca nu s'a decisu. Majoritatea se vede aesi prentu acestu proiectu modificatu.

D A N I A.

KIOBNHAVN, 17: 29 jan. M. Sa prein un Rēscriptu cu datu de eri a garantiatu intruduce-rea unei Constetutiuni prentu regatu și Principatele Schleswig-Holstein. Punturile ei mai de frunte voru fi: infientiarea de Statu cumuni intru asemene numeru dein regatu și principate, carele regulariu se voru convocă în anumite tempuri în anumite periode, acum în regatu acum în principate sciambandu, în cetate re mai de aproape se voru semnă. Drepturile, ce se voru aplaceda Staturiloru, și în Constetutiune mai de aproape se voru determină, voru stă intru colucrarea conclusiva: la sciambarea tribute-loru și amenestrarea finanțiară, la asiediarea de legi atengatorie de negotiale regatului și ale principatelor, precum și dreptulu de a propune M. Sale proiecte prentu atari lucruri, ce atatu de regatu catu și de principate se atengu. Prein care inse Constetutiune nemica se va sciambă intru Ordenarile mai demultu dein 28 maiu 1831 și 15 1834, ce se atengu de staturile provinciale ale regatului și ale principatelor, și de impreunarea acestoru dein urma atatu cu regatulu Daniei catu și în relațiunile loru cātra Confederațiunea germana. În urma constetutiunea va se cuprenda despusetiuni spre garantiarea atatu a limbei danice catu și germane în preatensele principate. —Tote punturile inse, cate voru se între în Constetutiune, mai antaiuse voru supune dejudecării a barbati credentiosi și precēputori, carii se voru alege prein diversele clase ale membriloru Staturiloru provinciali, prein preutime, prelati, calaretii principatelor și prein cōsistoriale universitatiloru de Kopenhaga și Kiel.—Prē zelosele inse principate, se pare, cā nu voru se aiba destula incredere în cuventulu regiū, tetnehduse, ca nu prein ast'a mai multu se se compromēta independenț'a principatelor de cātra regatulu Daniei. — În 14: 26 jan. M. Sa denumī de principe ereditariu pre Principele Fredericu Ferdinandu de Dania, unchiulu M. Sale (fratele repausatulu rege), nascutu în 22 nov. 1792 și asia cu 16 ani mai vechiu, ca și regele de acum fōra princi.— R. Rēscriptu despre casarea totufōru proceseloru politice și de prelu, ce erau în cursu, a facutu cea mai imbucufatofia impresiune în animele totufōru, de unde se accepta în venitoria o drepta și si blanda imperatire.

F R A N C I A.

PARIS, 5 fevr. Prein o Ordonanț'a r. de 1 fevr. se denumī de legatu la M. Sa Regele Siciliei, D. Com. de Busietre, patele Franciei, pat' acum legatu straordenariu și ministru plenipotentiaru la M. Sa regele Olandiei. D. Cōmite sosi la Paris, iuse numai trecundu, și un vaporariu l'accepta la Toulon spre al duce la Neapole. — Starea critica a Regatulu Neapolitanu, pre cum mai ingiosu, se pare în urma aī induplecatu cabinetulu, a nu lasă si mai incolo vacante un postu asia insemnatu intr'acestu momentu, fora de a se află reprezentata și Francia în locu, candu

emisarii englesci se preambila pre la curtile Italiei.—Camar'a Deputatiloru inca nu sia terminatu desbaterile, carele acum curru asupr'a Algeriei la paragrafulu 9. Sidentiele de maintintese distinsera prein polemicele între Lamartine și Thiers asupr'a Italiei și Elvetiei, și între presedintele Cabinetulu D. Guizot. Dein carele inse nu pote omulu trage alta invetiatura, de catu ca toti adesti corifei a partideloru totu aceeași politica urmēza cantlu tienu a mana frencele gubernareii, er' candu le scapa dein mātta venu la impuțari în contr'a partidei opuse, ce cu tota dreptatea li se arunca inapoi. Thiers, carele acum atatu partenesce radicalismulu revolutionariu și sarilegu dein Elvetia, în contr'a cabinetulu Guizot, la 1836 eră cu totulu altulu scriendu intru o limba cu multu mai aspra asupr'a radicalismulu elveticu, de cum a scrisu guberniulu de acum, precum ia demustratu D. Guizot dein incesi scrisoriele oficiose a D. Thiers de pre atunci fiendu capu cabinetulu francescu. Asta va se dica, a avē politica de partida.

I T A L I A.

Jurnalele germane, francesci, italiene sunt plene de scirile dein Neapole și Sicilia. Revolutiunea în Sicilia, mai alesu în Palermo, ajunse la gradulu celu mai inviersinnatu. Decretele Regiū se acceptara cu multiemirea cuvenentiosa. Misicariile se latira și în regatulu neapolitanu și lura o facia amenitiatoria. Ci scirile mai noue educu un nou documentu de benevoienț'a regia, ce neindoitu va fi un potentiōsu midilocu spre asiediarea capetelorū interitate. M. Sa se plecā a proclamā prentu regatulu Neapolitanu o Constetutiune, cu datu dein 19 jan. care noi aici o publicāmu dupa Gazeta de Viena, și Journal des Débats, precum urmēza:

„Noi Ferdinandu II, dein gratia D. diecea Regele ambelorū Sicilie etc. etc. etc. Dupa ce Noi intielesemu dorirea univērsale a multu amatilorū nostri supusi, de a obtienē ascurētie și institutiuni, amesurate civilizatiunei de acum, dechiarāmu, cum ca voi'a Nostra ne e, a implenī respuis'a dorire prein impartasirea unei Constetutiuni, și spre acestu scopu incredentiāntu pre al Nostru ministriu de Statu, ca celu pucinu în diece dile se ne asterna un proiectu spre ase ratificā de cātra Noi pre āceste temeie:

„Poterea legislativa va fi în exercitiulu Nostru, și a doue camari, un'a camar'a Parilorū și alt'a Deputatilorū. Cea de antaiū va stă dein persone, ce Noi vomu alege; er' adou'a dein deputati, pre cari alegatorii i-voru alege pre temeiulu unui censu mai de aproape determinandu.

„Singur'a domnitoria Relegiune a Statulu va fi cea catolica - apostolica - Romana; er' alte culturi nu voru fi suferite.

„Person'a Regelui va se fia totu de a un'a sānta, și neci unui respuisu supusa.

„Ministri voru se fia respundiatori prentu tote faptele guberniului.

„Poterea armata de uscatu și de mare va se fia totu de un'a dela Regele atornatoria.

„Gard'a nationale în totu regatulu va se se organizesca intru asemene forma, și dupa norm'a cei dein Capitale.

„Prelulu va se fia liberu, și numai unei legi represive supusu prentu totu, ce ar' poté violā relegiunea, moralea, ordulu publicu, Rege, fameli'a regia, supranī stranii și famelielle lorū, precum și onorea și interesulu celorū privati.

,Noi incunoscentiam publicului a-césta a Nostra domnesca si libera Resolutiune, si ne incredemu fedeleitai si semtiului de dreptate a poporaloru Nostre intru sustienerea ordului si a autoritaii cuvenentiose legiloru si deregatoriiloru acum statorie.

Ferdinandu. Duca di Seracapriola.

PARIS 2 fevr. Guberniulu a luat astadi nouetatile urmatorie dela Neapole dein 29 jan. „Regele Neapolei, prein o prochiatiune de adi apromise cu solenitate o constetutiune pre temeiele Cartei francesci.

„M. Sa fù acuprensu de cele mai vie aclamatiuni de catra al seu poporu.

„Eri Regele numi un nou ministeriu subtu presiedenti'a Ducelui di Serra-Capriola.

P R I N C I P I A

de limba si scriptura.

XLIV.

In urma se venimu si la acestu Organu de publicitate, ce ne amu alesu se ne fia depositoryu cercetariloru nostre literarie. Scopulu lui n'a ramasu necunoscutu inaintea lunei romane literarie; noi cercaramu preintr'insulu, ca prein un Organu de lumina, a reversa o lumina mai mare, cu faci'a aprinsa a cercetariloru filogice istorico-analitice, spre unele parti a le limbei romanesce, ce ni-se pareau nu destulu luminate, unele de cutotulu parasite. Si cu tote ca, cuprinsulu lui nu a fostu destinat intregu a cercetari filogice, scopulu ia fostu si este curatu literariu. Ca amatori pabei si luminaiei, nu imparechiarei si intunerecului, in cunoscentia ne aflamu ca n'amu semenatu zizania in sementia curata, neci amu datu causa intemeiata de a fi judecati, ca amu fi necredentiosi supusi au rei cetatiani, nece degenerati fii au despretiitori poporului si sangelui de carele ne tragemu.

Obiectulu dar' mai de aproape in carele ne concentraramu tote poterile, si carele si de aci in colo va se remana nemiscatu, a fostu acésta dulce limba, caria se inchinara parentii nostri ca unui idolu viu si insufletitoriu, singurulu tesauru si ereditate ce ne a ramasu ne cumune cu altii, si care ca un firu rosiu singuru e in stare de a ne porta prein tote tiesuturile intunecate ale istoriei acestui poporu anticu. Noi carii crescramu si imbetranimu in braciaie filologiei limbeloru, de care nu ne e rusine, si dein carele supseramu cele mai dulci bucurii a animei, nu poteamu fora pecatu a negrigi singura acésta ereditate parentesca, ce o luaramu de la cei ce dupa D. diu ne dederu si vieti'a. O predilectiune catra acést'a inse de ca amu semti, inea nu ni-s'ar' poté pre dreptate imputa de pecatu politicu. Tote limbele sunt resuffarile mentei omenesce, de aci noi pre tote le pretiuimu si neci un'anu urimu,—tote au dreptulu, vie au morte, de a fi cercetate, studiate si judecate; cu catu mai multu dar', carele sunt vieti'a unui poporu mare, mare nu in intielesulu politicu, ci mare intru intenderea lui geografica prein atatea provincie dela 31° pan' la 55° al lung. si dela 38° pan' la 49° al lat. septentriunali, resfiratu, si in carea sta tota istoria unui poporu, ce sia pierdutu istoria si memori'a aniloru antai ai vietiei lui, cum sia pierdutu omulu venindu la anii preceperei tota aducerea a mente de anii infasiarei lui.

O limba, numerata intre limbele noue prentu ca e midioloculu cumenecatiunei unui poporu intensu, ci care cautata de a prope arata tote semnele de carunte betranetie, a o studiá nu numai analitice si comparative ci si dupre urmele inea neastupate istorice, e de un interesu ce apromite cele mai desfetatorie rezultate prentu totu filologulu, candu filologu e si cauta se fia totu omulu literatu, de ca nu in respectulu altoru limbe, celu pucinu intru al limbei sale, precum logicu cauta se fia totu omulu carele vre se fia dreptu cegetatoriu. Indulciti de rezultatele aflate si pan' acum, tota nevoienti'a animei ne amu destinat-o a ne o intorce si de aci inainte a o adurmeceá pre tote anghiuirele si cotiturele, pan' unde nu vomu mai afla urma. Asta facundu credemu, ca nu vomu incurre neci o imputatiune dela neci unulu, carele scie pretiuu inea si ostenelele fora rezultatu.

Resultatele inse limbistice, ce aflamu, nu le credeamu a trebui se remana numai teoretice, ci dupa lipsele neindoite ale acestui poporu, fiendu ea (limb'a) inea via, a le apleca, dandu ore cum un impulsu spre o mai rapede a sangelui circular, ce inuia si insanetosieza, de ca nu si inteneresce. Dupa aceste rezultate ne credeamu indetoriti si indreptati, a ajuta prein acestu Organu la insasi indereptarea, inavutirea si cultura limbei romanesce: reinviendu dein uitare cuventele, formele, semnarile romanesce mai bune si parasite au prea raru usitate,—precum si reducundu ortografi'a, acelor a si a altoru cea mai buna nu numai dupa legile gramatecei rom. analitice-comparative, ci si dupa date adeverate cum s'au pronunciatu si scrisu la cei vechi si mai bene. Intru care urmare socotimu, ca vomu fi indereptati in ochii toturoru, carii sciu, cum ca nu numai, dupa varietatea pronunciariei in provincie romane, nu e cu potentia a scrie dupa pronuncia toturoru, ci si ca nu avemu un dialectu statoritu recunoscutu de tota romanimea.

Marturia de acést'a dein urma ne este form'a limbei, cum se afla astadi nu numai la noi, ungurenii, ci si chiaru la fratii nostri cei de preste munti, cu tota diversitatea ei intre munteani si moldovani,—carii, de si dein principiu se paru a recunosce s premati'a formei limbei dein cartile baserecesce, ci in fapta nu o urmeza, si bene facu. Ci ore bene facu, ca fia-care dein aste provincie urmeza dialectulu particulariu al loru, moldovenii moldovenindu, munteni muntenu, intr'atat'a catu de neci o proprietate a idiotismului loru, ca de atateasi reliquie sante, se paru a nu se poté desparti? Noi nu vremu, spunendu chiaru, neci a scrie moldovenesce neci muntenesce in catu-prentu form'a si cuventele limbei, neci macar' ungurenesce (intru intielesulu cum ne dicu cei de preste munti), pre catu adeca ne e cu potentia. Ci togm'a prentu aceea adoptamu totu, ce ni se pare regulatu, ori in ce provincia rom. aflamu a fi usitatu.

De aci noi neci potemu intrebuentiá cuventele turcesce, ruscesce, au nou-grecesce, usitate tramontaniloru, ci noue, ungureniloru, ne intielese, precum neci meriteza,—si dein aceeasi cauza neci de cele unguresce, nemtiesce, usitate noue ci ne intielese celor'alalti, nu numai prentu ca nusu romanesce, ci si prentu ca nusu intielese toturora.